

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Petra Šebka a soudců Mgr. Jana Jiráska, Ph.D., a JUDr. Václava Štencla, MA, ve věci

žalobce: T. R.
bytem X
zastoupený advokátkou JUDr. Alicí Hejzlarovou, LL.M., MBA
sídlem Urxova 430/4, 186 00 Praha 8

proti
žalované: Vyšší přezkumná komise u Ministerstva obrany
sídlem Buzulucká 897/1, 500 02 Hradec Králové

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 15. 12. 2022, č. j. 549269/2022-684800,

takto:

- I. Rozhodnutí Vyšší přezkumné komise u Ministerstva obrany ze dne 15. 12. 2022, č. j. 549269/2022-684800, **se ruší** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 11 228 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokátky JUDr. Alice Hejzlarové, LL.M., MBA.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. V této věci soud posuzoval otázku, zda je možné změnit stupeň zdravotní způsobilosti vojáka v činné službě v přezkumném řízení podle § 29 odst. 1 a 5 zákona č. 585/2004 Sb., o

Shodu s prvopisem potvrzuje: K. P.

branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), aniž došlo k závažné změně jeho zdravotního stavu.

2. Žalobce podstoupil v prosinci 2018 operaci spočívající v implantaci korekčních nitroočních čoček (ICL) v zadní oční komoře před přirozené čočky pro vysokou krátkozrakost – myopii (původně - 10,5, resp. -11,0 dioptrií). Operace byla úspěšná a došlo ke korekci oční vady na -1,0 dioptrií u obou očí.
3. Dne 28. 5. 2021 byl žalobce přijat k prezenčnímu magisterskému studijnímu programu Řízení a použití ozbrojených sil na Fakultě vojenského leadershipu Univerzity obrany. Žalobce absolvoval sérii lékařských vyšetření za účelem posouzení jeho zdravotní způsobilosti coby uchazeče o povolání do služebního poměru vojáka z povolání. Výsledky lékařských vyšetření jsou zdokumentovány v lékařském vysvědčení č. 1194/21, jehož součástí je posudkový závěr přezkumné komise ze dne 14. 7. 2021. Z něj vyplývá, že byla u žalobce zjištěna krátkozrakost – myopie při refrakci do -1,0 dioptrie. Ta byla dle přílohy č. 1 vyhlášky č. 357/2016 Sb., o zdravotní způsobilosti k výkonu vojenské činné služby, klasifikována dle položky H52.1 d) stupněm zdravotní způsobilosti A (schopen). S ohledem na zjištěný stav po implantaci korekčních nitroočních čoček (ICL) však byl stanoven stupeň zdravotní způsobilosti C (schopen s omezením). Další lékařská zjištění nejsou pro posuzovanou věc podstatná. Dnem 1. 8. 2021 byl žalobce povolán do služebního poměru vojáka z povolání.
4. V červnu 2022 byl žalobce odeslán na oční prohlídku z důvodu konce platnosti výše uvedeného lékařského posudku ve smyslu § 10 odst. 2 vyhlášky č. 357/2016 Sb. V lékařské zprávě ze dne 11. 8. 2022 vyjádřila lékařka oční ambulance Vojenské nemocnice Brno názor, že implantace korekčních nitroočních čoček by měla být klasifikována dle položky Z96.1 b) citované vyhlášky stupněm zdravotní způsobilosti D (neschopen), a doporučila zahájit přezkumné řízení. To bylo bezprostředně poté zahájeno a Přezkumná komise Vojenské nemocnice Brno („přezkumná komise“) rozhodnutím ze dne 10. 11. 2022 klasifikovala žalobce stupněm zdravotní způsobilosti D (neschopen) a rozhodla, že je neschopen k vojenské činné službě. Přezkumná komise diagnostikovala žalobcův stav jako komplikovanou pseudofakii v zadní oční komoře – stav po implantaci nitroočních kontaktních čoček (ICL). Poukázala na vyjádření hlavního odborníka Zdravotnické služby Armády České republiky pro obor oftalmologie, MUDr. L. R., ze dne 13. 10. 2021, že umístěním čočky v zadní komoře před čočku přirozenou dochází ke změně anatomických poměrů, které zvyšují riziko rozvoje glaukomu a katarakty zejména při skocích, pádech, ev. nárazech hlavou. Je přitom třeba přihlídnout ke zvýšené fyzické zátěži vojáka v mezních podmínkách armády. Rozhodnutím ze dne 15. 12. 2022, č. j. 549269/2022-684800, žalovaná zamítla odvolání žalobce a potvrdila rozhodnutí přezkumné komise.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

5. Žalobce uvedl, že jeho zdravotní stav byl komplexně posouzen před povoláním do služebního poměru (posudek ze dne 14. 7. 2021) se závěrem, že žalobce je schopen vykonávat vojenskou činnou službu s omezením (C), a to nejen studiem na vysoké vojenské škole, ale též jako řidič, operátor RL či radista. Žalobcův zdravotní stav se přitom od operace v roce 2018 do rozhodnutí žalované nijak nezměnil. Žalobce od přijetí do služebního poměru absolvoval úspěšně a bez komplikací kurz základní přípravy včetně zvýšené fyzické zátěže. Pokud jde o vyjádření MUDr. R., pak do dne podání žaloby se žádné z jím zmiňovaných rizik u žalobce neprojevovalo. Žalovaná tak při svém rozhodování zcela pominula skutečný

zdravotní stav žalobce a jeho bezvadné plnění služebních povinností. Jediným důvodem rozhodnutí je tudíž nadhodnocená obava z rizik, k jakým by mohl být žalobce náchylnější, ačkoliv jeho zdravotní stav zůstal od povolání do služebního poměru nezměněn. Žalobce byl po zániku služebního poměru vojáka uznán jako zdravotně způsobilý pro výkon služby u Policie České republiky, ačkoliv tento služební poměr s sebou rovněž přináší zvýšenou fyzickou zátěž a práci v mezních podmínkách.

6. Žalobce také namítl, že v příloze č. 1 k vyhlášce č. 357/2016 Sb. je pod položkou Z96.1 rozlišováno mezi komplikovanou a nekomplikovanou pseudofakií. Lékařský slovník označuje termínem pseudofakie přítomnost umělé oční čočky, avšak rozlišení na komplikovanou a nekomplikovanou zde absentuje. Z lékařského hlediska lze tak o komplikovanosti nebo nekomplikovanosti hovořit jen při posouzení příčiny následně provedené pseudofakie, tj. katarakty. Komplikovanou kataraktou se přitom rozumí onemocnění šedého zákalu, který byl vyvolán jiným onemocněním oka. Ve vyhlášce užitě sousloví komplikovaná a nekomplikovaná pseudofakie je proto dle žalobce uměle vytvořeným pojetím bez odborného podkladu, které však je klíčové pro možnost vstupu či setrvání vojáka ve služebním poměru. Zatímco nekomplikovaná pseudofakie vede dle vyhlášky k uznání vojáka za schopného služby ve stupni A až C, komplikovaná pseudofakie vede automaticky k závěru o neschopnosti ke službě (D).
7. Správní orgány tedy na základě totožných podkladů a nezměněného zdravotního stavu žalobce rozhodly zcela odlišným způsobem, čímž došlo ke kariérnímu poškození žalobce, který musel též ukončit své studium na Univerzitě obrany. Žalobce proto navrhl, aby soud rozhodnutí žalované zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované a replika žalobce

8. Žalovaná uvedla, že neposuzovala zdravotní způsobilost žalobce před přijetím do služebního poměru, a proto se k jejímu průběhu nemůže řádně vyjádřit. Ztotožňuje se však se závěrem přezkumné komise, že žalobce není způsobilý k výkonu vojenské činné služby, protože nesplňuje požadavky vyhlášky č. 357/2016 Sb. V řízení byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, neboť správní orgány měly k dispozici veškerou potřebnou dokumentaci včetně stanoviska MUDr. R. Žalobce ani neuvádí, jaké další důkazy měly být případně provedeny. Jelikož žalobce nemá lékařské vzdělání, nelze akceptovat jeho laické posouzení zdravotního stavu. K motivaci žalobce, jeho zájmu stát se vojákem nebo legitimnímu očekávání nelze přihlížet, protože nejsou předmětem řízení. Žalovaná navrhla, aby soud žalobu zamítl.
9. K vyjádření žalované podal žalobce repliku, v níž zopakoval a zdůraznil svou argumentaci.

IV. Posouzení věci

10. Rozhodnutí žalované je ve smyslu rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 11. 2009, č. j. 3 Ads 81/2009-75, přezkoumatelné ve správním soudnictví, neboť zasahuje bezprostředně do práv a povinností vojáka. K zániku služebního poměru žalobce totiž došlo přímo na základě rozhodnutí žalované podle § 18 písm. h) zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.
11. Žaloba je důvodná.
12. Podle § 29 odst. 1 věta první branného zákona se při přezkumném řízení posuzuje schopnost vojáka vykonávat vojenskou činnou službu na základě závažných změn jeho zdravotního

stavu. Dle § 29 odst. 5 téhož zákona pak platí, že podle výsledků lékařské prohlídky přezkumná komise stanoví stupeň zdravotní způsobilosti a rozhodne o schopnosti nebo o neschopnosti vojáka vykonávat vojenskou činnou službu.

13. Důvodová zpráva k citovanému ustanovení uvádí, že přezkumným řízením se posuzuje míra zdravotní způsobilosti k výkonu vojenské činné služby, protože tato způsobilost se může časem měnit. Nezbytnost tohoto institutu vyplývá z potřeby chránit vojáka před případným poškozením jeho zdraví (tisk č. 682/0, Poslanecká sněmovna Parlamentu, 2004, www.psp.cz).
14. Vyhláška č. 357/2016 Sb. v § 4 odst. 4 stanoví, že výsledkem posuzování zdravotní způsobilosti je lékařský posudek o zdravotní způsobilosti k vojenské činné službě klasifikovaný stupněm zdravotní způsobilosti. V § 2 odst. 2 vyhláška zavádí stupně zdravotní způsobilosti následovně: schopen (A), schopen s výhradou (B), schopen s omezením (C), neschopen (D). Dále vyhláška specifikuje v § 9 - § 13 požadavky na jednotlivé typy zdravotních prohlídek (lékařská prohlídka pro posouzení zdravotní způsobilosti uchazeče, preventivní roční lékařská prohlídka vojáka z povolání, rozšířená preventivní prohlídka vojáka z povolání a výstupní lékařská prohlídka). Konečně v § 23 odst. 1 vyhláška uvádí skutečnosti, na základě kterých lze zahájit přezkumné řízení:
 - a) změny zdravotního stavu zjištěné při lékařské prohlídce po ukončeném léčení nebo po vyčerpání léčebných možností neodpovídající dosud stanovenému stupni zdravotní způsobilosti,
 - b) doba trvání neschopnosti k vojenské činné službě pro nemoc nebo úraz delší než 8 týdnů v době základního vojenského výcviku, jedná-li se o vojáka z povolání po jeho povolání do služebního poměru,
 - c) doba trvání dočasné neschopnosti k vojenské činné službě pro nemoc nebo úraz delší než 6 měsíců, pokud není předpoklad ukončení této neschopnosti v průběhu podpůrní doby³⁾, jedná-li se o vojáka z povolání,
 - d) závažné úrazy nebo vážná onemocnění vojáka v záloze oznámené tímto vojákem nebo zjištěné při lékařské prohlídce, pokud mají vliv na jeho zdravotní způsobilost a neodpovídají dosud stanovenému stupni zdravotní způsobilosti,
 - e) nesoulad mezi zdravotním stavem zjištěným při vstupní lékařské prohlídce a stanoveným stupněm zdravotní způsobilosti, jedná-li se o vojáka v mimořádné službě za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu,
 - f) doba trvání neschopnosti k vojenské činné službě pro nemoc nebo úraz delší než 6 týdnů, jedná-li se o vojáka v operačním nasazení nebo v mimořádné službě, pokud není předpoklad ukončení léčby do 3 měsíců,
 - g) stanovení provedení nového přezkumného řízení přezkumnou komisí při předchozím přezkumném řízení.
15. Z citované právní úpravy i z důvodové zprávy k brannému zákonu dle názoru soudu zřetelně vyplývá, že přezkumné řízení má své místo pouze tam, kde došlo k závažné změně zdravotního stavu vojáka [s výjimkou písm. e) právě citovaného ustanovení vyhlášky, které však ve věci není aplikovatelné, viz níže]. Nejde tedy o pouhé zhodnocení aktuálního zdravotního stavu vojáka, nýbrž též o jeho porovnání s dřívějším zdravotním stavem vojáka. Ten přitom bude vyplývat z předchozí zdravotní prohlídky (ať už jde o prohlídku uchazeče o služební poměr vojáka nebo o preventivní či rozšířenou preventivní prohlídku vojáka v činné službě) a jejího závěru – lékařského posudku o zdravotní způsobilosti, který stanovil příslušný stupeň zdravotní způsobilosti vojáka.

16. Vyhláška č. 357/2016 pak v § 23 odst. 1 stanoví typové případy, kdy se bude jednat o závažnou změnu zdravotního stavu, a kdy bude nutné přezkumné řízení zahájit. V zásadě se jedná o případy, kdy od posledního posouzení zdravotního stavu vzniklo nebo se projevilo onemocnění nebo došlo k úrazu vojáka, přičemž toto onemocnění nebo úraz nebyly předmětem předchozího posouzení (změna zdravotního stavu) a současně se jedná o onemocnění či úraz nikoliv běžného charakteru, (závažnost je vyhláškou zpravidla vázána na délku pracovní neschopnosti). Z povahy věci jde tedy o onemocnění či úraz, které brání vojákovu vykonávat vojenskou činnou službu v rozsahu dosavadního stupně zdravotní způsobilosti.
17. Provedení přezkumného řízení a změnu stupně zdravotní způsobilosti vojáka jen z důvodu, že byl jeho zdravotní stav dříve nesprávně posouzen nebo z důvodu změny názoru na povahu a závažnost již dříve zjištěného onemocnění nebo úrazu, zákon neumožňuje. Je třeba si uvědomit, že přezkumné řízení může vést k závěru o neschopnosti vojáka vykonávat vojenskou činnou službu, což automaticky vede k ukončení služebního poměru podle § 18 písm. h) zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. Pokud by soud připustil možnost provádět přezkumné řízení mimo zákonem stanovenou podmínku závažné změny zdravotního stavu, vytvořil by prostor pro libovůli na straně žalované a právní nejistotu na straně vojáků. Byl-li před vznikem služebního poměru vojáka nesprávně vyhodnocen jeho zdravotní stav, jde tato okolnost k tíži služebního orgánu, který jej povolal do služebního poměru, a nelze ji napravit v přezkumném řízení dle § 29 branného zákona. Obdobně je třeba nahlížet i na nesprávné vyhodnocení zdravotního stavu vojáka v průběhu jeho služebního poměru v rámci preventivních nebo rozšířených preventivních prohlídek vojáka z povolání.
18. Opačný závěr by bylo možno dovozovat pouze z § 23 odst. 1 písm. e) vyhlášky č. 357/2016 Sb., podle něž je důvodem pro zahájení přezkumného řízení též nesoulad mezi zdravotním stavem zjištěným při vstupní lékařské prohlídce a stanoveným stupněm zdravotní způsobilosti. Tento důvod nicméně sama vyhláška omezuje jen na situaci vojáka v mimořádné službě za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, což nebyl žalobcův případ. Toto ustanovení proto není v nyní projednávané věci aplikovatelné.
19. V posuzovaném případě žalobce absolvoval lékařskou prohlídku pro posouzení zdravotní způsobilosti uchazeče o povolání do služebního poměru vojáka z povolání s výsledkem schopen s omezením (C), což bylo odůvodněno stavem žalobce po implantaci korekčních nitroočních čoček (ICL). Následně bylo po roce zahájeno přezkumné řízení s výsledkem neschopen (D). Z rozhodnutí přezkumné komise i z rozhodnutí žalované přitom vyplývá, že jediným důvodem pro tuto klasifikaci byl stav žalobce po implantaci korekčních nitroočních čoček (ICL), který správní orgány zhodnotily jako komplikovanou pseudofakii v zadní oční komoře a klasifikovaly dle položky Z96.1 b) vyhlášky č. 357/2016 Sb. stupněm zdravotní způsobilosti D. Z předloženého správního spisu a shromážděné zdravotní dokumentace však nevyplývá, že by od posouzení zdravotní způsobilosti u žalobce jako uchazeče a od jeho povolání do služebního poměru došlo k jakémukoli (natož závažné) změně zdravotního stavu. Otázkou závažné změny zdravotního stavu žalobce se totiž správní orgány vůbec nezabývaly, neboť dle vyjádření žalované vůbec neposuzovaly zdravotní způsobilost žalobce před přijetím do služebního poměru. Důvodem pro změnu klasifikace zdravotní způsobilosti žalobce tak v zásadě mohla být buď nesprávná klasifikace jeho zdravotního stavu při vstupní prohlídce nebo změna náhledu správních orgánů na tuto klasifikaci. Takový postup ovšem branný zákon neumožňuje. Jelikož správní orgány

neidentifikovaly závažnou změnu zdravotního stavu žalobce, byla změna klasifikace jeho zdravotní způsobilosti v přezkumném řízení nezákonná. Žalovaná svým rozhodnutím zasáhla do legitimního očekávání žalobce, neboť jeho zdravotní stav byl klasifikován stupněm C, a žalobce proto mohl důvodně očekávat, že ke změně klasifikace může dojít jen v případě závažné změny jeho zdravotního stavu ve smyslu § 29 branného zákona, což se nestalo.

20. Vzhledem k právě uvedenému závěru nemá význam blíže se zabývat dalšími námitkami žalobce týkajícími se výkladu pojmu komplikovaná či nekomplikovaná pseudofakie, neboť odpověď soudu na ně by na výsledku sporu ničeho nezměnila. Z tohoto důvodu soud pro nadbytečnost neprováděl důkaz znaleckým posudkem nebo odborným vyjádřením k legitimitě rozdělení pseudofakie na její komplikovanou a nekomplikovanou formu.
21. Žalobce navrhl soudu k provedení řadu dalších důkazů. Soud však k tomu neshledal důvod. Mezi účastníky nebylo sporné, že žalobce byl povolán do služebního poměru vojáka z povolání a studoval na Univerzitě obrany. Nebylo tak třeba provádět k důkazu rozhodnutí o povolání do služebního poměru, rozhodnutí o přijetí žalobce na Univerzitu obrany, potvrzení o studiu, dohodu o zvýšení vzdělání nebo potvrzení o délce výkonu vojenské činné služby. Pro posouzení věci byl dále nevýznamný průběh oční operace žalobce v roce 2018 a následné prohlídky ani vyšetření pro Policii České republiky, a proto soud neprováděl důkaz příslušnými lékařskými zprávami. Jako nadbytečný pak soud vyhodnotil též výsledek MUDr. V. K., který posoudil zdravotní způsobilost žalobce vykonávat vojenskou činnou službu před jeho nástupem do služebního poměru stupněm C, neboť tato skutečnost nebyla sporná a vyplývá z lékařského vysvědčení založeného ve správním spisu. Zbývající listiny žalobcem předložené nebo navržené k důkazu jsou součástí správního spisu, jímž se v soudním řízení správním dokazování v zásadě neprovádí. Správní spis sice neobsahuje přímo lékařský posudek ze dne 14. 7. 2021, nicméně obsahově totožný posudkový závěr je součástí lékařského vysvědčení, které je ve správním spisu založeno. Soud proto nepovažoval za nutné provést k důkazu ani tuto listinu.

V. Závěr a náklady řízení

22. Soud rozhodnutí žalované zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení, v němž je vázána právním názorem soudu (§ 78 odst. 1, 4 a 5 s. ř. s.).
23. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanovili tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
24. Žalovaná ve věci úspěšná nebyla, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce naopak dosáhl v řízení o žalobě plného úspěchu, a proto právo na náhradu nákladů řízení má. Náklady žalobce jsou tvořeny odměnou jeho zástupkyně za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení a žaloba) podle § 11 odst. 1 písm. a), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), přičemž mimosmluvní odměna za jeden úkon právní služby činí částku 3 100 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu]. Soud žalobci nepřiznal odměnu za úkon spočívající v replice k vyjádření žalované. Soud žalobce k této replice nevyzýval a obsahově toto podání nepřináší k věci nic nového. Soud proto náklady na ni nepovažuje za účelně vynaložené. Dále žalobci náleží náhrada hotových výdajů jeho zástupkyně v paušální výši 300 Kč za každý úkon právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). K tomu soud připočetl náhradu

za daň z přidané hodnoty, kterou je zástupkyně žalobce povinna odvést z odměny a náhrad, ve výši 1 428 Kč (§ 57 odst. 2 s. ř. s.) a zaplacený soudní poplatek za žalobu ve výši 3 000 Kč. Celkem tedy žalobci na náhradě nákladů řízení náleží částka ve výši 11 228 Kč. Soud žalované uložil zaplatit náhradu nákladů řízení k rukám zástupkyně žalobce v přiměřené lhůtě.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 28. srpna 2024

Mgr. Petr Šebek v. r.
předseda senátu